

Årsrapport
Redelighetsutvalget
FHS, PHS og KRUS
2024

Innholdsfortegnelse

Generelt om utvalget	3
Utvalgets ordinære møter	6
Saker til behandling i utvalget i rapporteringsperioden	6
Utvalgets råd til institusjonene i arbeidet med redelighet i forskning	7

Generelt om utvalget

Forsvarets høgskole (FHS) og Politihøgskolen (PHS) har et felles redelighetsutvalg som ble oppnevnt og virksomt fra 27. april 2021. Fra 1. november 2022 har Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter (KRUS) også blitt medlem av utvalget. Utvalget arbeider etter eget mandat og retningslinjer.

Utvalget er forankret i Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) av 1. mai 2017, som pålegger alle forskningsinstitusjoner i Norge å ha et redelighetsutvalg. Utvalget har en uavhengig og rådgivende rolle i saker ved institusjonene som gjelder mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Utvalget behandler ikke saker som gjelder studenter.

Mandatet angir utvalgets ansvar og virkeområde. Redelighetsutvalget er et felles rådgivende forskningsetisk organ for FHS, PHS og KRUS. Det er et faglig uavhengig organ, og kan ikke instrueres i utøvelsen av sine faglige oppgaver. For å sikre utvalgets uavhengighet, er det lagt utenfor linjeorganiseringen i de tre institusjonene.

Redelighetsutvalget har følgende oppgaver:

- behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved FHS, PHS og KRUS og avgi uttalelse til institusjonene om disse, i henhold til fastsatte retningslinjer. Utvalget kan også ta opp saker på eget initiativ
- gi råd til FHS, PHS og KRUS om etiske problemstillinger som en eller begge de samarbeidende institusjonene legger fram for utvalget
- være en pådriver for å fremme forskningsetisk bevissthet hos alle ansatte ved FHS, PHS og KRUS, fremme forskningsetisk debatt og forebygge uredelighet i forskning
- holde seg oppdatert om forskningsetiske spørsmål
- avgi en årlig rapport til institusjonene om sitt arbeid

Retningslinjene beskriver saksgangen i varslingsaker om mistanke om uredelighet i forskning ved én eller flere av de tre institusjonene. Ansatte, studenter og eksterne personer kan varsle. Varsel skal fortrinnsvis fremsettes skriftlig. Det er opprettet sikre kanaler for dette på institusjonenes nettsider. Utvalgets leder vurderer først om saken det varsles om faller innenfor utvalgets mandat. For saker som faller innenfor mandatet, kaller sekretariatet inn til møte i utvalget for behandling av saken. Utvalget plikter å belyse saken i tilstrekkelig grad før det trekkes en konklusjon, som videre kommuniseres til berørt institusjon i form av en rapport. Basert på denne rapporten er det henholdsvis rektor ved PHS og KRUS og/eller Sjef og rektor FHS som treffer formell avgjørelse om videre tiltak.

Eksempler på mulige tiltak er:

- korrigering eller tilbaketrekking av vitenskapelig arbeid
- rapportering av saken til offentlig myndighet som fører tilsyn på saksområdet
- pålagt etikkopplæring
- restriksjoner på rett til å søke om forskningsmidler
- tjenestemessige konsekvenser

Utvalgets sammensetning

Jf. forskningsetikkloven, skal utvalget ha minst et eksternt medlem med kompetanse og /eller erfaring fra forskning og forskningsetisk arbeid. Juridisk kompetanse skal også være dekket i utvalget.

Frem til 1. november 2022 var det oppnevnt fire medlemmer til sammen fra FHS og PHS, to fra hver institusjon, og to vararepresentanter, en fra hver institusjon. Ved sammensetning av utvalget har det vært fokus på at medlemmene til sammen representere ulike stadier i en forskerkarriere, og kjønnsbalanse. Fra 1. november 2022 ble det oppnevnt to medlemmer fra KRUS ved denne oppnevningen hadde utvalget også fokus på sammensetning. For å styrke utvalgets robusthet i møte med

eventuell inhabilitet, som følge av at de tre institusjonene har små forskningsmiljøer, oppnevnte institusjonene hver seg ytterligere en vararepresentant i 2024.

I perioden det rapporteres om ble utvalget ledet av Francesca Refsum Jensenius, professor i statsvitenskap ved Universitet i Oslo. Fra høsten 2023 har utvalget hatt en nestleder, som skal være ett av medlemmene. I rapporteringsperioden har Hilgunn Olsen fra KRUS vært nestleder.

Oppnevnte medlemmer og varamedlemmer av utvalget som var sittende i 2024:

Forsvarets høgskole

Professor Tore Langholm (til 1.7.24)

Professor Rolf Hobson (fra 1.7.24)

Forskningsrådgiver Audun Bengtson

Hovedlærer Rino Bandlitz Johansen (vara)

Førsteamanuensis Kjetil Enstad (vara)

Politihøgskolen

Professor Morten Holmboe

Professor Jens Erik Paulsen

Førsteamanuensis Linda Antoniett Hoel (vara)

Doktorgradsstipendiat Annica Allvin (vara)

Kriminalomsorgens høgskole og kurscenter

Førsteamanuensis Hilgunn Olsen

Høgskolelektor Maria Mæhlumshagen

Forsker I Hilde Pape (vara)

Førsteamanuensis Torbjørn Gundersen (vara)

Redelighetsutvalget oppnevnes for en periode på tre år, med mulighet for tre års forlengelse.

Utvalget støttes administrativt fra FHS og PHS og KRUS.

De tre institusjonene har sekretariatsansvaret på omgang. I 2024 hadde FHS sekretariatsansvaret. PHS overtar i 2025.

I tilfeller hvor varselet kommer til en annen institusjon enn institusjonen som har sekretariatet, vil sekretariat ved gjeldene institusjon følge saken. Ved behov vil de to andre institusjonenes sekretariater også bidra med støtte til dette arbeidet.

Utvalgets ordinære møter

Redelighetsutvalget har avholdt to ordinære møter i 2024 – vår og høst.

Møtene fant sted på FHS den 30. april 2024 og den 26. november 2024.

På vårmøtet presenterte medlemmene kort status og utfordringer i institusjonenes arbeid med forskningsetikk, samt råd til institusjonene. Rådene er gjengitt under et senere punkt i rapporten på møtet ga utvalget innspill til institusjonenes arbeid med Revidert mandat og reviderte retningslinjer presenteres av institusjonene, som ble kort gjennomgått av ved utvalgssekretærene.

Høstmøtet var i hovedsak viet til faglig oppdatering gjennom at temaet KI i forskning ble satt på dagsordenen. Professor Rune Krumsvik ved Universitetet i Bergen holdt en innledning om temaet, og det ble en etterfølgende god diskusjon om temaet i utvalget. Viktigheten av å opparbeide god digital dømmekraft hos den enkelte forsker sto sentralt.

Saker til behandling i utvalget i rapporteringsperioden

Ingen saker er behandlet i 2024, da det ikke har kommet varsler om mistenkt uredelighet i forskning i år.

Utvalget har heller ikke behandlet saker på eget initiativ i rapporteringsperioden.

Utvalgets råd til institusjonene i arbeidet med redelighet i forskning

Utvalget foreslår følgende råd til institusjonene (som kommuniseres til institusjonene):

- Sikre forskningsetisk opplæring av stipendiatene når det gjelder institusjonsspesifikke problemstillinger, som bruk av taushetsbelagt informasjon.
- Aktivt bygge forskerfellesskap gjennom temadager, ressurspersoner og lett tilgjengelige og oppdaterte ressurser for forskningsetikk som inkluderer sjekklister for datainnsamling.
- Etablere rutiner for ivaretagelse av forskere som gjennom sitt arbeid havner i truende eller skremmende situasjoner.
- Innføre obligatorisk skjema for samforfatterskap.
- Vurdere behovet for egne forskningsnemnder som godkjenner prosjekter basert på datainnhenting ved egen institusjon, evt. utpeke ressurspersoner som kan veilede omkring etikk i forskningsprosjekter ved egen institusjon.
- Vurdere å endre Redelighetsutvalgets (Forskningsetisk utvalgs) saksgang til en åpen prosess der varslere og innklaget får komme med innspill etter modell av UiOs forskningsetiske utvalg.
- FHS, PHS og KRUS er alle institusjoner som har spesielle utfordringer med tanke på innsamling av personsensitive data til bruk i forskning. Innhenting av samtykke er vanligvis det rettslige grunnlaget som gis for samfunnsvitenskapelig forskning, men allmennhetens interesse kan også aksepteres som rettslig grunnlag. For institusjonene er det viktig å skape en god forståelse hos forskerne om både etiske og juridiske aspekter rundt valg av rettslig grunnlag for datainnsamling.
- Videre vil utvalget rette institusjonenes oppmerksomhet mot de forskningsetiske utfordringene som den raskt økende bruken av KI representerer. Det er god grunn til å anta at tilgjengelig KI vil øke tilfellene av uredelighet i forskning, for eksempel ved at man kan kjøre en plagiert tekst gjennom et språkprogram og på den måten fjerne direkte tekstlikhet eller bruke KI til å fabrikere forskningsdata på en overbevisende måte. Denne typen bruk av KI vil kunne medføre større utfordringer også for utvalgets behandling av innvarslede saker fremover. Vi peker derfor på at institusjonene har et etisk ansvar i å bidra til at deres forskere opparbeider seg gode normative reflekser.

For Redelighetsutvalget,
Francesca Refsum Jensenius, leder

Dato/Sign.

OSLO 19. DES 2024

